

Kaitra svilina odą ir aliumininės valtės šonus, oras banguoja it vanduo.

Tačiau vanduo čia tyras, skaidresnis už orą, tik šiek tiek žaliuoja. Gelmėje linguoja dumbliai. Nusigandęs mano šešėlio po akmeniu šmurkšteli ešeriukas.

Honksu basa liuokteli ant įkaitusios uolos.

– Saugokis gyvatės!

Taip reikia sakyti, švartuojantis prie išorinės salos.

Saugokis gyvatės.

Nepamiršk saugotis gyvatės.

Tik nepamiršk gyvatės.

Gyvatės išorinėje saloje negali pamiršti, bet jeigu pamiršti, bent akimirksniui, ji bemat pasirodo.

Ji blykčioja kaitros išdžiovintam uolos plyšy ant pernykščių nendrių šiukšlių, nejuda. Blykčioja juoda, kiek žvynuota oda; blykčioja sėmenų aliejaus lašus primenančios akutės.

Ir taip tįsodama uolos plyšyje ji kelia pavojų visai salai, mat ji ne viena.

Po akmenimis ir gumbuotomis medžių šaknimis, išdžiūvusiam, šiugždančiame nendryne, netoli pūvančių, juodutėlių verdančių akivarų jų glaudžiasi šimtai.

Jų nesimato, bet jos yra.
Ten, po kojomis, kažkur.

Salynas vadinasi Penčio raistai.

Čia dar niekad nesišvartavom: priešpriešiais prie Samo – taip,
bet ne čia. Čia ne.

Nesu girdėjusi, kad kas čia būtų švartavęsis, ne liuokiečiai.

Turbūt švartavosi, tik nesu girdėjusi.

– Nepatogi sala.

– Nuostabi. Nuostabi sala.

– Bet nepatogi. Nepatogi vaikščioti. Taip sakoma.

Valties nosį nesunku užtempti ant uolos, jeigu pirma pamirkai
delnus, kad įkaitęs aliuminis nedegintų.

Glotni uola irgi įkaitusi. Nerandam šešėlio putplasčio šaltkrepsui,
o kartu imti irgi neišeina, nes nešulių ir taip daug.

Vandens buteliai.

Vandens buteliai abiem.

Vandens butelis – daug, kai reikia apeiti salą negailestingai kepinant saulei.

Vanduo nejuda, nei oras.

Juda saulė, ji privalo judėti, nes laikas eina. Privalo eiti, toks susitarimas.

Bet neatrodo, kad saulė judėtų.

Ji garina įkaitusį, nejudantį pyktį į salą, prie kurios niekas nepamena švartavęsis.

Ji neleidžia pažvelgti į savo skaistybę, kaip kad dievas neleidžia.

Ji apakina įžaliuosius, kaip dievas.

Tačiau ši nejudanti, pikta sala nėra nebyli.

Ji nebyli žiemą, galbūt apsnigta.

Vis dėlto galbūt tada braška ledai, be perstogės.

Pralaužtam kely kaukia laivas. O galbūt ir nekaukia, ko jam kaukti, tačiau jo mechanizmas dunda be paliovos.

Galbūt sniege atsargiai kruta kiškis, nagučiais krebždena sniego plutą. Galbūt ten vis dėlto lapė, arba lūšis.

Galbūt kas nors prašliuožia slidėmis, žmogus, atsigręžęs švilpteli šuvai. Šuo galbūt amteli atsakydamas.

Tuomet saulė būna padūmavusi, pasidengusi blausia plėve, abejinga. Tačiau ne dabar. Dabar ne.

Plėšriosios, upinės ir jūrinės žuvėdros klykauja saulės nubalintam mėly. Įžiūrėti sunku, jos sklando aukštai; vaiskuma neslūgsta. Tarp paukščių burzgia lėktuvas, tokio pat dydžio.

Vabzdžių daug, jie zyzia, tyliai, užsispyrusiai, reikliai. Vabzdžiai apgaubia galvą šydu, erdviu, prisitaikančiu prie irzlių mano judesių.

Vandens nebedaug. Net ir giliausi uolų baseinėliai smirda dumbliu ir pelke, o paviršiuje dūzgia žalsvai juodas, nervingai juduliuojantis kilimas. Milijonai organizmų, neįvardyčiau nė vieno, o jiems ir nerūpi, kovoja už būvį.

Ir gyvatės. Kažkur jų yra, ir daug. Jos nebylios, nebylios.

Kurs miršta tyruose,
tas miršta visiškai,
ir saulė jam – velėna
atgulti amžinai.

– Neik čia.

Honksu vemia į jūrą. Prakaituoti marškinėliai prilipę prie nugaros, ranka, gniaužianti uolos iškyšulį, nugairinta saulės.

Einu.

Tarp dviejų akmenų tįso ruonis.
Tįso ant nugaros, uodega vandeny.

Esu mačiusi ruonių per televizorių, akvariume ir jūroje.
Ruonis – apvalus ir drėgnas. Jo akys irgi apvalios ir drėgnos, ūsai tvirti.

Ausų ruonis neturi, neturi kaušelio. Ausų vietoje yra skylės, jomis ruonis girdi ir gali tas skyles užverti ir atverti, lygiai kaip šnerves. Ruonis turi ir burną, bet dantų turbūt – ne, nes paprastai burna užčiaupta, šypsosi.

Esu girdėjusi ruonį kosėjant, jūroje.

Tačiau šis ruonis tįso ant nugaros tarp dviejų akmenų, pilve skylė.
Snukis pražiotas, tarsi ko šauktųsi.
Burna pilna ilgų geltonų dantų, kaip vilko.
Ant taškuoto pilvo nutūpęs varnas. Jo snapas kruvinas.

Dvokia mirtim – ne frezijomis, lelijomis arba alyvomis, ne vargonų metalu, giesmyno popieriumi arba į laidotuves susirinkusiųjų kvėpalais.

Dvokia mirtim, kaip Bangladeše arba Indonezijoje mirtis dvokia mirtimi. Dvokia kompostu arba katei skirtu faršo paketu, pamirštu ant stalo.

Kurs miršta tyruose,
tas miršta visiškai,
ir saulė jam – velėna
atgulti amžinai.

Tačiau tai užtruks.

Užtruks, kol saulė sudegins ruonį į baltą, trapią struktūrą, o vėjas išnešios po visą salą. Kas nors kada nors galbūt ras vandens ir vė-
jo išgraužtą slankstelį ir parsineš namo, į miestą.

Vieną tokį slankstelį laikau po stiklu. Maniau, jis žmogaus stuburo.
Maniau, jis, raumenų vis dar raizgomas, įlipo į „Estonios“ keltą, o iš
ten jį atnešė iki Liuokio Erveskivio, kur jį ir radau, palaidotą smėlyje.
Tačiau ištyrus Turku universitete buvo nustatyta, kad slankstelis
ruonio, visai kito ruonio, ne šio geltondančio su skyje pilve.

Salos neapeisi.

Šiaurės rytuose, šiaurėje ir šiaurės vakaruose uolos lygutėlės, va-
karuose dar irgi pereinamos. Pietinį krantą dengia nesibaigiantis
geltonas gliaumas. Jūra sekli, akmenys slidūs.

Rytuose uolos stačios, o pakrantės ruožas iki pat vandens apžėlęs
žmogaus ūgio beržais.

Vidury salos – viržynas, želia, kiek akis užmato, kur ne kur pasi-
taiko kadugys, o šiaip visur išdegę, rudi it plytos šiliniai viržiai.

Po viržiais slepiasi akmenynė, gali slėptis, o akmenynėje slepia-
si gyvatės.

Stovim viržyno pakrašty, prakaitas graužia akis, o tada suskam-
ba telefonas.

Skambina Toukas Siltala.

Fone girdžiu Bulvaro eismą, mašinos, mašinos, gergždžiantis tramvajus ir tolygus žmonių šurmuly. Toukas turbūt atsidaręs langą. Mieste, Bulvare, turbūt karšta.

– Aš dėl žinutės.

– Čia tįso nudvėsęs ruonis.

Ir Toukas (sutrikęs, stengiasi pasirodyti supratingas):

– Ahaa. Ahaa.

Ir aš:

– Kažkas jį nušovė. Pilve skylė.

Ir Toukas (stengiasi eiti prie reikalo):

– Matai kaip. Ehem. Dėl tos žinutės...

O aš (žinau, kad reikėtų kalbėti apie rankraštį, bet nevalioju susitvardyti):

– Ir šiaip šita sala neįtikėtina. Niekad anksčiau nesam čia buvę.

– Matai kaip.

– Taip.

Ir Toukas (krenkšteli):

– Kaip suprantu, pradingo kažkiek teksto?

Ir aš:

– Absurdas čia kalbėtis. Toks įspūdis, kad saloje vyksta pasaulio užgimimas.

Ir Toukas vėl:

– Ahaa, ahaa.

Pradanginau „Raudoną išsiskyrimų knygą“. Visą knygą.

Parašiau knygą tokiu pavadinimu, o tada (penktą ryto, kai saulė dar tik grėsmingai raudona) delnu atsirėmiau į klavišus, kurių pavadinimų nesuprantu: Ctrl ir Alt.

Tekstas nusidažė juodai, neatpažįstamai. Norėjau pašalinti juodą – ir pašalinau. Paspaudžiau klavišą Del.

Įdieniojus, prieš išvykstant į šią vienintelę salą, kur tokią dieną galima išvykti, ne vienas užėjo užmesti akies į mano kompiuterį.

– Niekur nėra.

– Taigi.

– Kiek puslapių dingo?

– Visi.

– Visa knyga?

Visa knyga.

– Visa dingo, visa knyga.

Padėjus ragelį sala tampa įprasta.

Dirsteliu į laikrodį, pirmąkart per visą dieną. Dvidešimt minučių po trijų.

Šviesa pasikeitė; saulė pasisuko ir dabar pleškino įžambiai.

– Grįžtam?

– Turbūt reikia grįžti.

Žuvėdros ir bevėjam ore banguojantys vabzdžių šydai man nebepriklauso, nei aš jiems.

Jie liks čia, o kitą vasarą ore banguos kiti vabzdžiai.

Aš irgi būsiu kita, neišvengiamai, ir „Raudona išsiskyrimų knyga“, kurią parašysiu iš naujo, bus kita, ne „Raudona išsiskyrimų knyga“, pradingusi rugpjūčio septintą dieną penktą valandą ryto.

Į šią salą daugiau nebegrįšiu. Vargu ar grįšiu.

Havva pasirodo likus penkiolikai minučių iki lankymo valandų pabaigos.

Visą valandą prastovėjau kieme įsisupusi į ryškiai geltoną ramunėlėmis nubertą ligoninės chalata, laukiau Havvos.

Karščiai. Nepakeliami karščiai.

Dabar liepa, tūkstantis devyni šimtai aštuoniasdešimt pirmi metai. Liepų lapai kybo ant šakų tingūs ir nereikalingi; Havva išlipa iš autobuso, man į akis varva prakaitas, tad Havva išsilieja pilkoje kaitroje, bet vis vien nutinka kaip visad, kai ją išvystu: užgniaužia gerklę ir šnervės sudrėksta iš vidaus.

Norėčiau apsaugoti Havvą nuo pasaulio. Norėčiau stoti tarp Havvos ir pasaulio.

Havva eina iš stotelės sparčiais žingsniais, nunarinusi galvą. Nepaisant rėksmingos spalvos chalato esu taip sumenkusi nuo kaitros, kad Havva manęs nepastebi.

Havvos žingsniai – mažiausi ir greičiausi pasaulyje.

Havva siuva per pasaulį netvirtais žingsneliais tiksliai kaip „Singer“ mašina.

Bet ar seniai Havva vaikšto nunarinusi galvą?

- Pagalvojau, galėtume pažaisti. Tau juk patinka.
- Havva užanty laiko šachmatų lentą, pirtą Maskvoje.
- Nieko nebespėsim, kai taip vėlai atvažiuoji.
- Nepradėk ir vėl kaltinti.

Havvos marškinėliuose išsiuvinėta smaragdo žalumo gyvatė.

Kavinės žaliuzės prislopina karštį.

Oras prisisunkęs cinamono, kraujo plazmos ir estrogeno. Natūraliai pagimdžiusios vežioja mažiukus, paguldytus ant pagalvių, kurias atsigabeno iš namų.

Žirgu nukertu Havvos bokštą.

Havva išsiblaškęsi pastato rikį priešais mano karalienę.

- Tai žaidi nerimtai, – sakau.
- Oi, – sako Havva. – Galiu grįžti?

Havvos smaragdų žalumo gyvatė piktai blykčioja.

Bijau Havvos. Pradėjau bijoti.

– Laimėjai, – nerūpestingai sako ji.

Kavinė užsidaro. Supanikuoju.

- Jie užsidaro, – sako Havva, ir negaliu neišgirsti palengvėjimo jos balse. – Man jau turbūt laikas.
- Dar pabūk, – sakau ir bemat suprantu padariusi klaidingą ėjimą: prašyme girdėti kaltinimas.

Mano nuolankumas erzina Havvą, pradėjo erzinti.

Bet

vėl stovim kaitroj, ligoninės kieme. Havva nesipriešina.

Mano pilvas spardosi. Dar nepažįstamas ginklo brolis rodo solidarumą.

Uždedu Havvos delną sau ant pilvo.

– Paliesk. Spustelk.

Havva spusteli pilvą, nepažįstamasis spiria Havvai į ranką, iš jos veido nieko negali suprasti.

– Rytoj sužinosim, kas, – sakau.

– Rytoj?

Šią akimirką Havva atrodytų išsigandusi, jeigu išdrįsčiau tai matyti.

Lapkritį paskambinau Havvai į Porį.

Ji buvo gavusi paskyrimą metams; aš visą rugsėjį mokiausi naudotis siurbliu ir skalbimo mašina.

Burna džiūvo, buvau nusprendusi, kad balsas neužlūš, bet vis tiek užlūžo:

– Viskas pasitvirtino.

– Kas?

– Turėsime kūdikį. Liepą.

Telefono linija zvimbė ilgai ir nemaloniai.

Reikėjo susitūrėti, bet nesusitūrėjau:

– Tu dar ten?

– Kur?

– Ten?

– Aš čia. Čia.

Ir vėl laikas ir baimė susidūrė. Telefonas traškėjo, laukti buvo ilgu ir klampu.

– Nepasveikinsi?

– Tai aišku.

Griebiausi progos. Įsikibau žodžių ir leidausi vėtoma kaip kamštis prieplaukoje.

– Tai?

– Tai ką?

– Neatrodo, kad apsidžiaugei?

– Turiu pagalvoti.

– Ryt pradės skatinti gimdymą, – sakau. – Vėluoja jau devynias dienas.

Smaragdinė gyvatė žvilga saulėje, žvilga Havvos plaukai ir akys, jos nežiūri į mane nei į chalato ramunę – tą, kuri vos keliais centimetrais skiria mudvi nuo netrukus ateisiančio ir viską išspręsiančio.